

ВПЛИВ МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНОЇ ХУДОЖНЬОЇ ОБРАЗНОСТІ НА МОРАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У сучасної дитини виникає ряд проблем морально-етичного і психологічного характеру, позаяк вона занурена в інформаційне суспільство і відчуває його потужний вплив. Мультфільми мають значний вплив на погляди дитини та її ставлення до оточуючого світу.

Як будь-який продукт культури, мультиплікація вимагає активного сприйняття і розуміння глядачем змісту сюжету і поведінки героїв, динаміки сюжетної лінії і причинно-наслідкових зв'язків, що вимагає від глядача навиків критичного сприйняття і мотивації до перегляду [4, с. 607].

Художня образність є одним з доступних каналів взаємодії з дітьми, є однією з провідних характеристик дитячого сприйняття. У судженнях, діях і поведінці героїв мультфільмів реалізується морально-етичний складник сюжету твору, адже художні образи персонажів є морально-етичним фундаментом мультиплікаційного твору. Таким чином, мультиплікаційна образність має значний вплив на моральний розвиток та виховання підростаючого покоління.

Питаннями впливу мультиплікації на особистість дитини вивчали такі вчені, як З. Алфьорова, А. Ласманіс, Л. Лорензіні, Н. Маркова, О. Петрунко, В. Яковлев та ін.

Художня образність є однією з провідних характеристик мультфільму, що формує змістовний, ціннісно-смісловий і морально-етичний складники. Як відомо, зорові образи найбільше впливають на глядача, зокрема на дітей. Тому для останніх яскрава зорова стимуляція є найбільш підходящим джерелом інформації, що й формує інтерес до мультиплікаційного медіа [3, с. 4].

Образ – це відносно усталений конструкт, який є змістово та емоційно наповненою мислеформою, що має як узагальнені, так і специфічно конкретні риси. Набуваючи відносної незалежності від свого фону (мультиплікаційного сюжету), образ набуває ознак збірності. Такими є, до прикладу, образи відомих вітчизняних героїв мультфільмів: Карлсон, кіт Леопольд, Чиполіно, Незнайка тощо. Ці та інші персонажі, маючи унікальні риси, все ж стають збірними узагальненими образами, які позначають певний психологічний типаж [2, с. 18].

Сітцева М.В. визначає основні характеристики дитячого мультиплікаційного образу: природність, впізнаваність; характерні для дітей вираз обличчя, міміка, рухи; простота і зрозумілість поведінки, мовлення; осмислена логіка вчинків.

А провідними характеристиками дитячої образності визначає:

цілісність – проявляється через здатність дитини сприймати мультфільм як єдине неподільне ціле; циклічність – в процесі перегляду дитина часто повертається до попередніх або початкових етапів розгортання сюжету;

спонтанність – характеризується виникненням раптових емоційно забарвлених висловлювань, вербальних порівнянь, описів тощо, як можуть бути пов'язані з демонстрованим сюжетом, а можуть бути і сторонніми стосовно тематично-змістового чи персонажного складників мультфільму; деталізованість – схильність дитини підмічати несуттєві і другорядні деталі змісту, сюжету чи персонажів мультфільму; фрагментованість – на протигагу цілісності, дитина здатна виокремлювати окремі аспекти трансльованого мультиплікаційного сюжету і визначати їх в якості провідних для себе, тобто таких, що викликали у неї найбільший інтерес чи захоплення і потребують подальшого обговорення; яскравість – підкреслює одну із визначних здатностей дитини сприймати оточуючу дійсність у певних барвах (у мультиплікаційному сюжеті найбільш цінним є саме яскравий стиль подачі, що проявляється і в кольоровості зображуваного, і в виразності змістового); емоційність – визначає одну з провідних особливостей передаваного засобами мультиплікації сюжету, і полягає у емоційній забарвленості, емоційній насиченості та емоційній спрямованості трансльованого сюжету.

Опосередковуючи взаємодію дитини з мультиплікаційним продуктом, образність є тим конструктом, який формує сутнісну основу мультфільму. Саме завдяки специфічно «дитячій» образності мультфільм є не лише жанром кіномистецтва, а й засобом особистісного розвитку малюка [1].

Спрямованість мультиплікації як жанру кіномистецтва повинна мати чітку мету – розвиток дитячої особистості, формування у дитини почуття довіри до світу, захищеності, і водночас власної відповідальності. Тому важливо враховувати, щоб над створенням мультфільму для дітей мають працювати психологи, педагоги, професійні художники, композитори та актори.

Художня образність у мультиплікації є ключовою ознакою його приналежності до жанру мистецтва. Екранні мультиплікаційні образи слугують зразком поведінки і взаємодії з оточуючим світом, виступають точкою відліку у розумінні природи людських стосунків, стимулюють соціалізацію маленького глядача, впливають на загальний пізнавальний розвиток дитини.

Література

1. Аромштам М. С. Дети смотрят мультфильмы: психолого-педагогические заметки. Практика «производства» мультфильмов в детском саду / М. С. Аромштам. – М. : Чистые пруды, 2006. – 32 с.
2. Лейзеров Н. Л. Образность в искусстве / Н. Л. Лейзеров / Отв. ред. д-р филос. н., проф. А. И. Арнольдов. – М. : Наука, 1974. – 208 с.
3. Лорензини Л. Дети и мультики / Л. Лорензини // Психология. – 1994. – № 12. – С. 4-5.
4. Яковлев В. А. Методология использования мультипликации в психологии развития детей и психотерапии / В. А. Яковлев // Материалы научной конференции «Ананьевские чтения – 2009». – Вып. 2 «Методологические и теоретические проблемы психологии» / Под ред. Л. А. Цветковой, В. М. Аллахвердова. – СПб. : Изд-во С.-Петербургского ун-та, 2009. – 622 с. – С. 607 – 610.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>